

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXVI. Stev. 4 (826)

T R S T - 8. marca 1974

100 lir

KPI zahteva novo jasno politiko

Vladna kriza bo, kot kaže, v kratkem rešena. Toda postavlja se vprašanje: kakšna bo rešitev? Ali bo taka, ki bo dejansko zajamčila nemoteno delovanje demokratičnih ustanov, uresničevanje reform, ki jih zahtevajo delavci in ljudske množice? Ali bo rešitev resnično antifašistična? Na ta vprašanja bi zaenkrat težko našli konkreten odgovor.

Direkcija KPI je v zvezi z vladno krizo objavila posebno resolucijo. V njej je rečeno, da je ta kriza dokaz globokih nesoglasij vladne večine glede ekonomske politike, ki je zgrešena in protiljudska. Odstop La Malfe in drugih republikanskih ministrov je samo zadnje in najbolj očitno znamenje teh nesoglasij, ki so označevala in paralizirala vladno delovanje. Vlada je bila nemočna pred izsiljevanjem italijanskih in drugih špekulantov. Sprejela je zgrešene in protiljudske ukrepe. Proti tej politiki so se izrekli delavci, njihovi sindikati, velik del proizvajalnih sil in demokratične stranke. Uspeh splošne stavke 27. februarja je prepričljivo pokazal širino opozicije.

KPI meni, da se mora vladna kriza nujno rešiti in da rešitev mora biti jasna ter taka, ki bo jamčila, da se ne bodo ponavljala dvoumja, nesoglasja, ki paralizirajo dejavnost, napake, ki so označevale zadnjo fazo dosedanje vlade; skratka rešitev vladne krize naj zagotovi koherentno, demokratično in antifašistično usmeritev.

KPI je večkrat pojasnila svoje predloge v zvezi s politiko proizvajalnega razvoja, ekspanzijo zaposlitve, zaščito življenjske ravni ljudskih množic; pojasnila je kakšni

ukrepi so nujno potrebni za sanacijo javnega življenja, proti pojavom korupcije in degeneriranja.

Če bo prišlo do jasne, demokratične in prenovitvene usmeritve in če se bo izkazalo, da obstaja volja za uresničevanje take usmeritve, bo prišlo tudi do novih odnosov med demokratičnimi silami, tako v vladni večini kot v opoziciji. Samo

(Nadaljevanje na 3. strani)

50 let «l'Unità»

«L'Unità» slavi 50-letnico obstoja. V načrtu so razne prireditve, prva pomembna prireditev je bila prejšnji teden v Milanu. V znamenju te obletnice bodo vsi letošnji festivali komunističnega tiska.

Objavljamo nekaj podatkov o glasilu KPI.

Ob koncu leta 1922 so fašisti onemogočili izhajanje listov «Il Lavoratore», «L'Ordine Nuovo» in «Il comunista». KPI je ostala brez svojih glasil. Tovariši so razmišljali o novem časopisu, ki naj tolmači stališče komunistov v vsakdanji politični, socialni in gospodarski borbi ter usmerja široke ljudske množice, predvsem delavski razred.

Antonio Gramsci, ki se je takrat nahajal na Dunaju, je naslovil na člane izvršnega komiteja KPI pismo, v katerem je predlagal, naj bi se novo glasilo KPI imenovalo «l'Unità». To ime je odražalo trenutni pa tudi daljekosežnejši program partije.

(Nadaljevanje na 6. strani)

8. marec

8. marec, mednarodni dan žena. Naše žene so ga prvič proslavljale pred tridesetimi leti. Seveda v ilegali. Od tedaj dalje se leto za letom vrste številne prireditve, govori o vprašanjih, ki žene najbolj živo zanimajo. To so vprašanja njihovega življenja in dela, njihovega položaja v družbi, vprašanja družine in skrbi za otroke, socialna vprašanja sploh in, seveda, tudi vprašanja miro v svetu in sodelovanja med narodi. Gotovo bodo naše žene tudi letos o vsem govorile.

Toda letos bodo spregovorile tudi o vprašanju, ki je tako rekoč na dnevnem redu: spregovorile bodo o bližnjem referendumu o razporoki. In prav je, da spregovorijo o tem vprašanju, saj zadeva ni še dovolj objasnjena. Nazadnjaški krogi se trudijo, da bi okoli tega vprašanja ustvarili kolikor mogoče večjo zmedo. Njihov poglavitni cilj je, da bi vnesli razdor v ljudskih množicah, da bi omajali demokratično in protifašistično enotnost. Nazadnjaške sile moti ta enotnost in ker so bila dosedanja prizadevanja, da bi jo omajale, zaman, jim je toliko bolj dobrodošel referendum.

Ljudske množice odločno zahtevajo gospodarske in socialne reforme, ki naj jim zagotovijo gotovost jutrišnjega dne; zaščito vrednosti mezde, odpravijo korupcijo, zaustavijo draginjo, zagotovijo učinkovitost socialnega skrbstva, nemotenege šolanja mladine itd., itd.

Ta vprašanja so v ospredju in ljudske množice jih čedalje bolj poudarjajo ter zahtevajo ustrezne rešitve. Nazadnjaške sile pa se tem zahtevam zoperstavljajo in se pri tem poslužujejo vseh elementov, ki bi jim lahko služili pri ločevanju množic, za odvratanje pozornosti od perečih vprašanj.

Jasno je, da bi glasovanje na referendumu proti razporoki bilo v prid tistim silam, ki nasprotujejo napredku delavskih in ljudskih sil, v prvi vrsti v prid fašistom, saj so poleg demokristjanskih desničarjev samo fašisti tisti, ki se ogrevajo za referendum. O tem naj tudi slovenske žene razmišljajo.

Pa še o nekem drugem vprašanju je treba spregovoriti tudi ob priliki mednarodnega ženskega dne: gre za vprašanje demokracije in resničnega antifašizma. Naše žene vedo, kaj pomeni fašizem. Zaradi njega so pretrpele mnogo hudega in preštevilne so bile žrtev njegovega terorja, izgubile so svoje najdražje. Fašizem je bil premagana ne strt. Se poskuša dvigati svojo potuhnjeno glavo. Zato je potrebna nenehna budnost. Zato naj bodo tudi proslave ob osmem marcu manifestacije proti fašizmu.

Splošna stavka

Splošna vsedrjavna stavka dne 27. februarja t.l. — proglasila jo je sindikalna federacija CGIL, CISL, UIL — je uspela. Računajo, da je stavkalo okrog trinajst milijonov delavcev, katerim so se pridružili tudi številni mali trgovci, obrtniki, šolniki in uslužbenci državnih in krajevnih ustanov. V večjih mestih so bili veličastni delavski shodi, na katerih so govorili sindikalni voditelji, delavci pa so izpričali svojo zahtevo po novem sistemu gospodarskega in socialnega razvoja. Izredno pomembna je bila manifestacija v Turinu, kjer je velikanski množici govoril glavni tajnik CGIL Luciano Lama. Govornik je poudaril, med drugim, da je stavka izraz velike moči in odgovornosti, ki jo delavci čutijo v sedanjem resnem gospodarskem in političnem položaju. Delavci zahtevajo novo politiko. Vlado je opozoril, da ni več mogoče nadaljevati po sedanji poti in da mora spremeniti politiko. Delavci, upokojenci in brezposelni ne morejo nositi teže sedanje krize, zahtevajo novo politiko cen, ki bo slonela na zajamčenih političnih cenah najnujnejših potrebščin, investicijski načrt javnih in zasebnih podjetij, gradnjo stanovanj, bolnišnic in šol, kar spada v okvir boja proti gospodarski krizi. Obenem pa je stavka — tako je podčrtal tajnik Lama — resno opozorilo prevratniškim silam, ki skušajo izkoriščati sedanji položaj, da bi

vsilile politične spremembe avtoritarnega značaja.

Tudi v Trstu je uspela splošna stavka. Stavkali so delavci, številni uradniki in šolniki. Žal, Sindikat slovenske šole se ni pridružil stavki, kar je naša javnost ostro grajala. Stavki so se pridružili samo napredno usmerjeni slovenski šolniki.

Tržaška federacija KPI je objavila svoje stališče do stavke. V njem je poudarjeno, da je stavka izraz zrelosti delavskega razreda. Med zahtevami, ki jih postavljajo komunisti, so «politične cene» za kruh, testenine, mleko sladkor, olje in druga živila; prilagoditev pokojnin dinamiki mezd v industriji; dežela naj dobi pooblastilo, da nadzoruje zaloge živil pa tudi naftnih izdelkov in tekočih goriv. V ta namen naj se na deželni ravni ustavi odbor, v katerem naj bodo zastopane občine in sindikati.

Tudi v Gorici in na vsem posoškem področju je splošna stavka uspela. V Gorici je bila mogoča delavska manifestacija. Fašistični drhali pa ta manifestacija seveda ni bila pogodu. Stavkajoče delavce so izzivali in po končani delavski manifestaciji je z balkona hiše, v kateri je sedež misovcev, priletela železna palica ter ranila nekega delavca iz Ronk. Sindikati so protestirali pri prefektu ker organi javne varnosti niso preprečili izzivanja in napada na delavca.

ska spada tudi namestitev župana dr. Legiša na tržaški radijski postaji. (Kot je znano je bil dr. Legiša sprejet v službo ne da bi bil razpisan ustrezn natečaj in v brk sklepu, da ne bodo v službo sprejeti novi nameščenci dokler ne bo uresničena reforma RAI-TV).

Vstop komunistov v občinsko večino bi pomenil odpravo dosejanega mrtvila in pričetek poštetnega upravljanja občine. Odpravljene bi bile tudi špekulacije na gradbenem področju. Odpravljen bi bil klientelizem.

Sredinska občinska uprava v Nabrežini, ki je edina te vrste v tržaški pokrajini, pomeni velik korak nazaj.

Toda sedanja «večina» je šibka in resno dvomimo, da bo kos naraščajočim in vedno bolj zapletenim vprašanjem, ki se postavljajo.

V teku so številne gradbene pobude, za katerimi stoje politični in finančni mogotci ter špekulanti. Če bodo ti mogotci uspeli v svojih pohlepih, bo zadan velik udarec naši narodnosti skupnosti. V tem primeru bi se občutno povečalo število prebivalstva, skrčilo bi se «zeleno» področje, perspektive na področju turistične dejavnosti pa bi se zmanjšale tudi zaradi onesnaženja morja.

Ena izmed velikih pobud na gradbenem področju je tako imenovani mednarodni kolegij. Centristična uprava je že dala zadevno dovoljenje za gradnjo tega kolegija. To je povedal tudi župan v svoji programski izjavi.

Sporazum tristranske koalicije, tako na politični kot upravni ravni, o katerem je govoril župan na seji občinskega sveta, je samo ponavljanje obveznosti, ki so bile svojčas sprejete a neizpolnjene. Dolgo naštevane javnih del in socialnih storitev se nam zdi bolj demagoško kot realistično.

Komunisti sprejemamo na znanje prevzete obveznosti nove občinske uprave in obljube župana. Kot opozicijska stranka bomo opozarjali občinski odbor in župana ter zahtevali izvajanje tistih točk upravnopolitičnega programa ki so v skladu z interesi ljudskih množic. Vodili bomo, kot doslej, konstruktivno opozicijo in skušali prispevati čimveč v korist pozitivnih rešitev občinskih vprašanj. Upamo, da bodo na naši strani, pri vodenju konstruktivne opozicije, tudi tovariši socialisti, s katerimi želimo razvijati najboljše prijateljske odnose v korist vsega delovnega ljudstva devinsko-nabrežinske občine.

«Rešitev» dolgotrajne krize v Nabrežini

Po več mesecev trajajočih pogajanjih in popolnem mrtvilu sleherne dejavnosti, je bila, vsaj iz formalnega vidika, rešena kriza devinsko-nabrežinske občine. Pretekli teden je bila sklicana izredna seja občinskega sveta in za župana je bil ponovno potrjen dr. Drago Legiša. Socialisti so prešli v opozicijo skupaj s komunisti.

Sedanja «rešitev» občinske krize je med najslabšimi, kar jih je bilo možno pričakovati. Samo komisarska uprava, katere nevarnost je resno pretela, bi bila slabša od sedanje «večine», ki ima namen upravljati občino do prihodnjih volitev.

Še enkrat so «zmagali» demokri-

stjani ob podpori «Slovenske skupnosti», ki se je izneverila pričakovanjem in volji domačinov, ter zavrnila ponudbo, da bi v tej občini postavili demokratično in napredno usmerjeno občinsko upravo, kakršno želi velika večina domačinov.

Komunisti smo se zavzemali za napredno rešitev občinske krize, za tako rešitev, ki bi nudila jamstvo za zaščito interesov Slovencev in delavcev sploh.

Taka rešitev, seveda, ni prijala demokristjanom, vsled česar so napeli vse sile, da bi jo preprečili. Uspeli so na ta način, da so podjarmili svetovalsko skupino SS. V okvir tega priti-

Predlog KPI v deželnem svetu

Za novo politiko

Slovenske občine naj dobe izvirna imena

(Nadaljevanje s 1. strani)

tako bo mogoče zagotoviti delovne demokratičnih ustanov in priti do rešitve perečih državnih problemov.

Član osrednjega vodstva KPI Napolitano je napisal za revijo «Rinascita» uvodnik, v katerem med drugim pravi, da sedaj ne gre samo za poravnavo notranjega spora levo-sredinske koalicije, še manj pa, da se poravna akademska polemika o načinu, kako se je treba spopasti z inflacijo, da se prepreči recesija, temveč za spopad o neizbežni potrebi, da se neizprosno udari po določenih interesih in privilegijih.

Komunisti zahtevajo novo, jasno politiko. Odnos KPI do nove vlade bo odvisen prav od te politike.

Komunistična skupina v deželnem svetu je predložila zakonski osnutek o povrnitvi izvornih imen slovenskim občinam. Podpisniki tega predloga so tovariši: Dušan Lovriha, Mario Colli, Antonino Cufaro, Arnoldo Baracetti in Fulvio Bergomas.

Osnutek zakona vsebuje pet členov naslednje vsebine: 1. imena občin v deželi Furlaniji-Juljski krajini, ki so bila spremenjena na osnovi kraljevega odloka števil. 800 z dne 29. marca 1923 ali iz drugih razlogov, se povrnejo občinam v izvorni obliki; 2. ustreznimi sklep sprejmejo občinski sveti z absolutno večino glasov; 3. župani sporočijo v predpisanem roku omenjene sklepe predsedniku deželnega odbora; 4. predsednik deželnega odbora posreduje sklepe osrednjim organom, ki so pristojni za vprašanja toponomastike; 5. izvirno ime je zopet uradno veljavno po preteku 180 dni od registracije ustreznega sklepa občinskega sveta.

V obrazložitvi predloga deželnega zakona je med drugim rečeno: kraljevi odlok števil. 800 iz leta 1923 je vsilil popačena imena številnim občinam na ozemlju Furlanije-Juljske krajine. Izvirna imena krajev in občin so se ohranila samo v ljudskem govoru. Odlok se je izkazal za toliko bolj odvratnega, ker je imena občin in krajev sploh pačil. Sprememba imen ni bila osnovana na logični, zgodovinski ali jezikovni podlagi.

Po zmagi odporiškega gibanja je bilo pričakovati, da bo demokratična država odpravila to zapuščino fašizma. Žal se to ni zgodilo niti po ustanovitvi dežele Furlanije-Juljske krajine, ki je prav zaradi obstoja tukaj živeče slovenske narodnostne skupnosti dobila posebni statut.

Nujnost preureditve celotnega področja toponomastike potrjujejo tudi številni primeri, ki zadobivajo večkrat celo smešen priokus. Občina Sovodnje je npr. morala čakati 22 let, da je lahko odpravila imena ulic, ki so spominjala na razne «imperialne veličine», ni pa prejela dovoljenja, da bi imena «28 otobre», «Savoia» in «Impero» poime-

novala po padlih partizanih ali po zaslužnih slovenskih kulturnih delavcih in ustvarjalcih. V dolinski občini so fašisti spregledali ime kraja Pesek in se je ves čas uradno tako imenoval, šele po zadnji vojni, po nastanku avtonomne dežele, je bilo uvedno popačeno: «Pese».

Dežela je dolžna poskrbeti, da se občinam in posameznim krajem vrnejo izvirna imena.

Resolucija tržaškega občinskega sveta o vprašanjih Slovencev

Tržaški občinski svet je sprejel resolucijo o globalni zaščiti slovenske manjšine. Za resolucijo so glasovale vse stranke ustavnega loka. (Fašisti so seveda glasovali proti).

Resolucija se glasi:

Tržaški občinski svet zbran na seji 19. februarja 1974, sklicujoč se in potrjujoč stališča izražena v resoluciji, ki so jo na seji 2. februarja 1973 odobrile vse skupine ustavnega loka, kar zadeva priznanje in polno uresničevanje državljskih in demokratičnih pravic državljanov republike, ki pripadajo slovenski narodnostni manjšini;

potrjuje obvezo za najbolj natančno spoštovanje načela, določenega v členu 3 posebnega statuta dežele Furlanije-Juljske krajine v vsem, kar sodi v njene pristojnosti;

potem ko je slišal in sprejel županove izjave glede potrebe zagotovitve globalne zaščite slovenske narodnostne manjšine z zakonodajnimi in upravnimi dejanji države in dežele na področjih odgovarjajoče pristojnosti in z upravnimi ukrepi krajevnih ustanov;

potrjuje v ta namen potrebo, da državni parlament uresniči ustrezne zakonske ukrepe za globalno zaščito pravic slovenske narodnostne manjšine na področju Furlanije-Juljske krajine v okviru uresničitve členov 3 in 6 ustave;

obvezuje v ta namen župana in odbor, da podvzameta potrebne korake pri parlamentu in vladi.

Izjava načelnika skupine KPI

Prof. Fausto Monfalcon, načelnik komunistične skupine v tržaškem občinskem svetu, je na prošnjo našega uredništva dal naslednjo izjavo:

«Resolucija tržaškega občinskega sveta, ki je bila sprejeta z glasovi vseh skupin ustavnega loka —

proti njej so glasovali samo neofašisti — je pomembno politično dejanje tako zaradi enotnosti, ki se je ustvarila ob tem dokumentu, kakor tudi zaradi vsebine.

Komunistična skupina je dala odločilen delež tako pri sestavi

(Nadaljevanje na 4. strani)

Izjava

(Nadaljevanje s 3. strani)

vanju. Pod pritiskom komunistične skupine se je generičnost resolucije kakor tudi pri glasospremenila. Resolucija naglašala zahtevo po uveljavitvi določil tretjega in šestega člena republiške ustave. Ne gre torej za generično priznanje, da slovenska narodnostna manjšina obstaja in da mora doseči določene pravice. Če bi tako govorili, bi napačno ravnali. S takim govorom bi lahko soglašale tudi reakcionarne sile, ki so v bistvu šovinistično usmerjene.

Vsebina resolucije občinskega sveta je jasna in napredna. Narodnostna manjšina, kakršna je slovenska, ki živi v Furlaniji-Juljski krajini, mora doseči ne le priznanje svojih pravic, temveč tudi zaščito, jamstvo za svoj obstoj in vsestranski razvoj, konsolidacijo proti slehernemu asimilacijskemu mehanizmu, torej tudi proti «neboleči» asimilaciji. Narodnostna manjšina je prav zaradi tega, ker je «manjšina», šibka in izpostavljena. Demokratsko načelo je torej to, da je treba manjšino podpreti tudi z zakoni o globalni zaščiti. To načelo je bilo poudarjeno tudi med razpravo in med glasovanjem v tržaškem občinskem svetu.

Ni mogoče in se ne sme podcenjevati priznanja s strani tistih političnih sil, ki so do nedavne preteklosti bile zelo daleč od te problematike. Toda po glasovanju v občinskem svetu nastaja vprašanje, kako bo uresničeno to načelo. Kaj nameravajo storiti za to, da resolucija ne bo ostala navadna izjava o namenih in da bodo odobrene «zakonske norme», za katere se je izrekla velika večina tržaškega občinskega sveta?

V parlamentu sta bila predložena dva zakonska osnutka. Prvega so predložili komunisti, drugega pa socialisti. Kaj dela stranka relativne večine, Krščanska demokracija, ki je tudi v Trstu po svojih predstavnikih izrazila pozitivne intencije, da bosta zakonska osnutka v Rimu napredovala svojo pot ter končno prispela do odobritve v parlamentu?

Še več: Zakaj Krščanska demokracija, ki o dveh omenjenih zakonskih osnutkih, kot kaže, ima določene pridržke, ne predloži svojih predlogov? O tem, lahko rečemo: obstajajo velike razlike med besedami in dejstvi. Izjavam o dobrih intencijah sledi odlašanje, ki kaže, da še ni prepričanje popolnoma prodrlo, da obstaja še vedno določeno nezaupanje in celo na-

sprotovanje v vrstah stranke relativne večine in torej tudi v levem centru, ki ga demokristjani v mnogih pogledih pogojujejo.

V administrativni praksi se tudi v Trstu nadaljuje zavlačevanje. Celotno vprašanje toponomastike v slovenskih krajih je še vedno odprto. Samo v Bazovici so bile tri ulice poimenovane po zaslužnih slovenskih kulturnih delavcih.

O teh vprašanjih je komunistična skupina jasno pregovorila tudi med proračunsko razpravo v tržaškem občinskem svetu. Predložila je tudi zadevno resolucijo. Občinski odbor je to resolucijo sprejel kot priporočilo.

Po praktični konsekvenci tega priporočila, kakor tudi po javno sprejeti obveznosti v občinskem svetu, bomo merili voljo Krščanske demokracije in njenih za-veznikov».

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA ZDRUŽENJE PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE

vabita na revijo

PRIMORSKA POJE '74

Spored:

TRST

Kulturni dom - v soboto, 16. marca ob 20. uri

VIPAVA

v nedeljo, 17. marca ob 16. uri

GORICA

Gledališče «G. Verdi» - v četrtek,

21. marca ob 20. uri

DOBROVO (Goriška Brda)

v nedeljo, 24. marca ob 16. uri

ILIRSKA BISTRICA

v soboto, 30. marca ob 20. uri

DIVAČA

v nedeljo, 31. marca ob 16. uri

KOBARID

v soboto, 6. aprila ob 20. uri

OBISČITE HLAVATYJEVO RAZSTAVO

V občinski galeriji v Trstu (Trg Unità) bo do 12. marca t.i. odprta razstava akvarelov slikarja dr. Hlavatyja.

Primorska poje '74

V soboto, 16. t.m. se bo začela revija PRIMORSKA POJE '74. Prvi nastop bo v tržaškem Kulturnem domu, sledili pa bodo nastopi v Vipavi, Gorici, Dobrovem, Ilirski Bistrici, Divači in Kobaridu. Prijavljenih je 63 zborov iz naše dežele in jugoslovanskega dela Primorske.

Letošnja pevska manifestacija bo imela še poseben pomen, saj bomo proslavljali mali jubilej. Revija namreč stopa v peto leto. Izšla bo tudi priložnostna publikacija, ki bo pokazala prebojeno pot in dosedanje uspehe.

Primorski človek je vselej rad prepeval. Slovensko pesem je gojil tudi v najtemnejši dobi. Pel je in poje v veselih in tudi v žalostnih trenutkih življenja. Pel je v ječah in konfinaciji, pel je v svobodnih partizanskih

gozdovih, poje v svobodi; s pesmijo izpričuje svoje botenje, izraža svoje želje. Tudi zato je revija izredno pomembna. Tembolj pomembna pa je tudi, ker na njej, v glavnem, nastopajo delovni ljudje. Dejansko je ta revija mogočna kulturna manifestacija delavskih množic.

Revijo PRIMORSKA POJE prirejata tukajšnja Slovenska prosvetna zveza in Združenje pevskih zborov Primorske, ki ima svoj domicil v Ajdovščini. Je to skupna manifestacija, ki utrjuje vezi med obema deželama.

Ljubitelje zborovske pesmi vabimo, naj se udeležijo prireditve, zlasti v tržaškem Kulturnem domu in v goriškem gledališču «Verdi», vsem pevkam in pevcem pa želimo, da bi dosegli mnogo, mnogo uspehov ter da bi še naprej s pesmijo izpričevali svoj narodni ponos.

Ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku so bile številne prireditve tako na Tržaškem kot na Goriškem. Gornja slika je bila posneta po prireditvi PD Slovenec v Borštu.

Sergij Čermelj

Ob 30-letnici njegove smrti

2. marca je poteklo trideset let od dneva, ko je bil umorjen tovariš Sergij Čermelj-Stefan. Sele dvajset let je bil star tedaj, a vendar je imel kot komunist za seboj bogate izkušnje boja protifašizmu in dela v ilegali.

Sergij Čermelj je bil rojen v Trstu. Izšel iz zavedne družine. Bil je izredno talentiran. Kljub težkim razmeram je obiskoval učiteljske. Študij je pri sedemnajstem letu dovršil z odličnim uspehom. Poučeval je na šolah v tržaški okolici. Vpisal se je na univerzo, kar mu je služilo, da je lažje prikrival svoje politično delovanje v težkih časih, ko je bila komunistična partija v ilegali.

Komaj šestnajst let mu je bilo tedaj, ko je organiziral protifašistične skupine dijakov. Ko je bil star osemnajst let je prišel v stik s skupinami delavcev-komunistov pri Sv. Jakobu in v drugih tržaških rajonih. Sodelovanje z delavci je mnogo pripomoglo k njegovi politični zrelosti, ideološkemu znanju pa tudi h krepitvi njegovih sposobnosti. Postal je komunist, navdušen in sposoben aktivist, odličen voditelj.

Oktober 1943 je bil Sergij Čermelj med ustanovitelji mladinske fronte in je kmalu zatem postal njen voditelj. Skrbel je za mobilizacijo mladih protifašistov, ki so odhajali k partizanom na Kras in v Istro. Partijsko vodstvo mu je poverilo še druge naloge: veze med vodilnimi kadri, skrb za zatočišča ilegalcev ipd. Nekaj časa je skrbel tudi za izdajo partijskega glasila «Il Lavoratore».

Dne 2. marca 1944 se je po navodilu tovariša Frausina iz Milj srečal s tov. Ito Zocchi-Pratolongo. Do srečanja je prišlo na Stari mitnici. Tovariša sta se pogovorila o raznih zadevah, si izmenjala vesti in se nato naglo oddaljila. Tov. Ita je odšla v smeru Garibaldijevega trga, Sergij pa se je napotil proti Carduccijski ulici. Pri tržnici je zagledal pred seboj skupino colottijevcev. Ta ga je pozvala, naj se ustavi. Sergij je skušal uteči. Škvadrasti so sprožili strele in ga težko ranili. Obležal je v mlaki krvi.

Odpeljali so ga bolnišnico, kjer pa mu zdravniki niso mogli več pomagati. Sergij se je zavedal krute usode in je materi, ki je prihitala k njemu, naročil, naj mu, ko bo izdihnil, pripne rdeč nagelj na jopič.

Življenje tovariša Sergija Čermelja je bilo kratko, toda njegova zapuščina je velika. Napisal je še eno zlato stran debele knjige zgodovine partije, naših čudovitih ljudi.

Vprašanje demokracije se tiče tudi slovenske šole

II.

Dijaško gibanje na slovenskih višješolskih zavodih je dopolnilo peto leto. Obračun uspehov, ki jih je v tem času poželo, in porazov, ki jih je utrpelo, bi prav gotovo terjal več prostora. Ta obračun pa danes sploh ni bistven. Podčrtati velja raje dejstvo, da je dijaško gibanje edino organizirano, množično, gibanje slovenske mladine. Vztrajati mora na začrtani poti in posegati na razmere tako znotraj šole kot zunaj nje, prevzemati mora celotno kulturno, politično in gospodarsko tematiko, ki jo vsiljuje trenutni položaj v državi in združevati s svojimi problemi, ki zadevajo slovenske dijake in slovensko šolo. Ponovno je treba opozoriti na nevarnost odtujevanja.

Zavest, da je vprašanje šole eno izmed osrednjih vprašanj za ohranitev in razvoj slovenske narodnostne skupnosti, si le s težavo utira pot. Trditev se zdi lahko drzna, pa ni. Razprava o slovenski šoli že od nekdaj noče in noče iz začaranega kroga, suče se okrog zmotnega, toda razširjenega, prepričanja, da je zanjo dobro že to, da obstaja. Slovenska šola, pika. Tako stališče si lahko razložimo s vsakovrstnimi pritiski, ki jih je slovenska šola deležna, s potrebo, da na vsakem koraku branimo najosnovnejše pridobitve, ki nam jih skušajo odreči, z grobstvo problemov, ki jih je treba še rešiti. Grobstvo problemov pa ne more opravičiti grobega pristopa. Kakšna naj bo slovenska šola? Vprašanje vsebine ne more biti postransko. O tem nas prepričuje drugo dejstvo. V zadnjih letih se je izvršil obsežen poizkus — kaže ga vsekakor napisati razočaranjem, ki so jih dijaški boji prinesli marsikateremu mladincu — da bi premaknili težišče mladinske de-

javnosti iz šole v krožke in razna društva. Prepričanje, da je nesmiselno potegovati se za temeljitejšo preobrazbo šole, ker naj bi kriza že tako nepreklicno segla vanjo, je zelo zmotno. Težave, v katere je zabredel Mladinski krožek, so v tem oziru poučne.

Zavedati se je treba, da vodi edina pot preko analize stvarnih problemov, ki jih čuti slovenski dijak-mladinec in ki obeležujejo njegovo socialno figuro. Ločiti je treba pri tem plošne in specifične značilnosti. Slovenski dijak se socialno obeležuje predvsem (ne pa izključno) v šoli. Odtod je treba tudi kreniti. V sodelovanju z dijaškim gibanjem, z naprednimi šolniki, z organizacijo staršev, v izpopolnjevanju analiza socialne figure slovenskega mladince, je bodočnost Mladinskega krožka. Ne moremo in ne smemo si privoščiti ponovne izdaje starega, neangažiranega Društva demokratičnih srednješolcev. Niti ni smeti podcenjevati vloge dijaškega gibanja. Njegova največja zasluga tiči v tem, da je njegova narava izrecno politična, torej tvorna, borbena, da je množično in pomeni torej skorajda edino popolno, «organično» skupnost znotraj slovenske manjšine. Napačna in kratkovidna je trditev, da so bili minuli dijaški boji samo trenutni izbruh nezadovoljstva. Dojeti je treba nova vprašanja, ki jih dijaško gibanje zastavlja. Motijo se tisti, ki trdijo, da se je tem novostim lahko odreči, da jih je mogoče speljati v kalup starih oblik mladinske aktivnosti.

Zato da postane slovenska šola težišče najrazličnejših kulturnih in političnih dejavnosti, je potrebna njena temeljita demokratizacija. S tem že prehajamo na ocenjevanje položaja in na vrednotenje

(Nadaljevanje na 6. strani)

Skupina mladih prosvetarjev je v Lonjerju začela marljivo delovati. Organizirala je več prireditev. Gornja slika je bila posneta med letošnjo Prešernovo proslavo.

Vprašanje demokracije

(Nadaljevanje s 5. strani)

razmerja sil. Ne moremo mimo nekaterih splošnih, okvirnih ugotovitev: 1. italijanske oblasti ne bodo iz lastnega nagiba izvedle nobene temeljite šolske reforme; 2. v zadnjih 3-4 letih je opaziti, da se za preobrazbo šole v čedalje večjem obsegu zavzemajo mnoge ljudske sile, začenši z delavskimi sindikati. Krajevne oblasti, zlasti dežele, so se zavzele za vsaj delno zagotovitev pravice do študija (menze, prevozi, knjige itd.). Dijaško gibanje prerašča začetno spontanost, zapušča svojo prvobitno «predpolitično» pobodo in se tudi na državni ravni razvija v organizirano silo, ki utegne pomeniti veliko na tehtnici bodočih družbenih bojev v Italiji. Zastavlja si vprašanje zaveznitva z delavskim razredom na osnovi stične točke, ki jo tvori zaposlitev po koncu študija. Gibanje za preobrazbo šole je že doseglo prvi otipljiv uspeh: izglasovanje zakona, ki urejuje pravni položaj učnega osebja. Zanesljivo lahko rečemo, da je to prvi klin, ki ga je naprednim silam uspelo zabiti v staro ureditev šole.

Izvirne izkušnje

V bodoče se utegnemo srečati z navideznim protislovjem. S stvarno možnostjo, po eni strani, uvajanja demokratičnejših odnosov med profesorji in dijaki in take organizacije študija, ki bo omogočila slednjim aktivnejšo udeležbo, (vprašanje a k t i v n o s t i, s o u d e l e ž b e je zanesljivo osrednje narave; čisto so to zahtevo izkrivljali in omalovaževali; mimo strogo pedagoške, velja razmisliti o njeni načelni vrednosti, ki jo kot komunisti zagovarjamo, ko se sklicujemo na pojem dela, s katerim človek spreminja stvarnost, ki ga obdaja in s tem spreminja in izgrajuje sam sebe.) in s težavo, po drugi, da bi nove možnosti docela izkoristili. Mudi se. Seznaniti se je treba z izkušnjami naprednih, demokratičnih pedagoških gibanj kot so npr. MCE (Movimento di cooperazione educativa) in CIDI (Centro di iniziativa democratica degli insegnanti), jih posplošiti in razširiti. Treba je obenem ustvariti nove, izvirne vzgojne izkušnje, ki naj se med sabo kresajo ne v ozkih, zaprtih krogih izvedencev, pač pa med najširšimi množicami dijakov, profesorjev, staršev, kulturnih, političnih in družbenih sil. V slovenski šoli, ki bi zadoščala takim pogojem, bi se lahko npr. raziskovalno udeleževali slovenski visokošolci (ne le slavisti ali pa oni, ki so izbrali pedagoško smer).

Gibanje za prenovitev slovenske šole in vsa manjšina se mora kot izvirna, edinstvena oblika vzgojne skupnosti enakopravno vključevati v razpravo o preobrazbi šole, ki danes zaposluje demokratske sile.

Komunisti morajo stati v prvih vrstah v boju za preobrazbo slovenske šole. Ne mislim samo na dijake, čeprav odpade nanje največja odgovornost za politično osveščanje in usmerjanje svojih sovrstnikov. Obveljati mora spoznanje, da dijaki niso nikakršni poverjeniki, da ne morejo in tudi ne smejo biti edini nosilci tega boja. Komunistični starši se morajo zavzeti, da bo organizacija staršev prerasla meje priložnostne dobrodelne ustanove in postala sredstvo za tesnejše, res izvirno, povezovanje med šolsko problematiko in množico staršev. Seveda se tako povezovanje ne more opirati na enkratletni občni zbor, ali pa govorilno uro, od katere oče ali mati odnese o sinu ali hčeri le bežen vtis, ki mu ga ponujajo ocene. Vsakršno omalovaževanje potrebe po aktivni udeležnosti komunističnih staršev bi pomenilo zavračanje odgovornosti, umikanje v brezbriznost, v trpni položaj, ki ga šolske oblasti vsiljujejo veliki večini staršev. Ne more biti izgovora, da za to ni časa.

Naloge komunistov

Od dijakov komunistov je v pretežni meri odvisno, da slovensko dijaško gibanje prerese pomanjkljivosti in slabosti današnjega trenutka. Komunisti morajo osveščati svoje sovrstnike. Osveščanje je izraz, ki marsikoga čisto spominja na drugega: propaganda. Pa ne gre za propagando. Politika in kultura nista in tudi ne moreta biti dve različni stvari. Komunisti pojmujejo kulturo kot kulturni in torej globoko politični boj za izoblikovanje in množično uveljavitev naprednejših nazorov in metod kot tudi odnosov med ljudmi. Kultura ni proizvod avtoritarizma, ne klije iz togih, neoporečnih ali posvečenih resnic, temveč iz odnosov med ljudmi; je torej družbeni proizvod, ki terja osebni, aktivni in razumski pristop; je preverjanje starih resnic z novimi dilemami in je torej nenehno ustvarjanje. Človek ni kategorija. Doraščanje in zorenje vsakega posameznika se vrši znotraj razvijajočih se zgodovinskih razmer. Za trenutni položaj šole v Italiji velja, da si nazadnjaške sile prizadevajo onemogočiti ali vsaj močno zavirati nastajanje in oblikovanje nove celovitosti in organičnosti kulture, take celovitosti in organičnosti, ki bi bila lastna delavskemu razredu.

Iz tega spoznanja izhaja, da dijaki-komunisti razjasnijo odnos do študija in se podrobneje seznanijo z nazorski-mi načeli marksizma.

Sergij Kukanja

Zločin španskih fašistov

Španski fašisti so zagrešili še eno zločinsko dejanje. Dne 2. t.m. so v barcelonskem zaporu usmrtili 26-letnega Salvadorja Puiga Anticha. Vojaško sodišče ga je namreč obsodilo na smrt. Niso mu omogočili, da bi ga zagovarjali branilci. Zavrnilo so številne pozive in prošnje, naj obtoženega ne usmrtijo. Diktator Franco je zavrnil prošnjo za pomilostitev.

Kaj je zakrivil nesrečni Salvador? Pripadal je anarhističnim skupinam in obdolžili so ga prevratništva in terorizma.

Vemo, kako se lahko obdolži nekoga, številni protifašisti so pod fašističnim jarmom v Italiji bili obtoženi na podoben način. Mnogo antifašistov je bilo umorjenih. Toda antifašizem živi, fašistična tiranija pa je propadla. Prej ali slej bo propadla tudi v Španiji.

50 let «l'Unità»

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prva številka novega glasila, «l'Unità» je izšla dne 12. februarja 1924. Oblika lista je bila skromna. Med drugim je poročala o smrti Lenina, objavila pa je tudi gesla in vesti v zvezi z bližnjimi volitvami. Tedaj je KPI štela komaj 12.000 članov, vendar ji je uspelo, da je predložila svojo kandidatno listo.

Kljub brezštevilnim težavam in nevšečnostim je bil volilni uspeh dober. Tudi tovariš Gramsci je bil izvoljen za poslanca in se je vrnil v Italijo. Vseh poslancev KPI je bilo tedaj 19.

«L'Unità» je kmalu dvignila svojo naklado na 70.000 izvodov. Njena vsebina je fašiste močno vznemirjala in oblasti so jo večkrat zaplenile. Toda zaman, kajti povezava z ljudstvom, predvsem z delavci se je vedno bolj krepila in širila. Ustvarjene so bile mreže dopisnikov, list je prejemal de narne prispevke delavcev, pohvale, kritike, dopise.

Ko so fašisti vsilili državi posebne zakone (leta 1926-27) in aretirali najvidnejše voditelje KPI, med katerimi sta bila tudi Gramsci in Scocimarro, je «l'Unità» objavila seznam oseb, ki so list denarno podprle. To je bil dokaz solidarnosti. List je bil, seveda, zaplenjen. Zatem je fašistična oblast prepovedala izhajanje. «L'Unità» je odtlej dalje pa do konca vojne izhajala v ilegali.

Obeti bruseljske konference

«Globoka kriza pretresa vsa področja življenja v kapitalističnih državah Evrope. Ta kriza dokazuje, da kapitalizem ni sposoben rešiti težkih problemov sodobne družbe. Nasprotno, še bolj jih zastruje.

Splošna kriza imperializma, kriza državnega monopolističnega kapitalizma, predočuje delavcem in širokim množicam, kako nujno je potrebno uresničiti družbene in politične spremembe. Boj množic v kapitalistični Evropi dobiva nove razsežnosti.

Danes obstajajo ugodnejše možnosti za politične spremembe v tem delu sveta. V Evropi se je izoblikovalo novo stanje. Velike spremembe so nastale na mednarodnem prizorišču. Te spremembe so dokaz novega odnosa sil v mednarodnem okviru v korist miru, demokracije narodne neodvisnosti, socializma».

Pobuda italijanske in francoske partije

Te ugotovitve iz politične izjave konference 21 komunističnih partij iz držav kapitalistične Evrope so bile ne samo povod, pač pa tudi izhodišče za eno najbolj pomembnih razprav najvišjih voditeljev komunističnega gibanja kapitalistične Evrope v zadnjem obdobju. Obširna politična izjava je bila sad tridnevnih razprav na konferenci v dneh od 26. do 28. januarja v Bruslju. Cilj konference je bil izdelati obsežno analizo sedanjega stanja v vsaki izmed kapitalističnih držav, v kapitalistični Evropi kot celoti, še posebej pa znotraj zahodnoevropske gospodarske skupnosti. Pobudo za konferenco in za tako njeno vsebinsko usmeritev sta dali najmočnejši predstavniki komunističnega gibanja v zahodni Evropi, italijanska in francoska partija.

Četudi so na konferenci obravnavali celotne vidike mednarodnega položaja in se zaustavili ob vseh pomembnejših svetovnih vprašanjih, od stanja po pariških dogovorih o miru v Vietnamu do najnovejšega razpleta krize na Bližnjem vzhodu, pa je vendarle jedro razprav bilo politično stanje v zahodni Evropi oziroma v celotnem evropskem kapitalističnem prostoru. Značilno je, da so vse pomembnejše partije, zlasti tiste, ki v svojih deželah pomenijo resnično politično silo, pri analizi in oceni stanja v zahodni Evropi izhajale iz položaja, problematike in stvarnosti svoje dežele. Odtod tudi nujne razlike v stališčih posameznih partij glede vrste obravnavanih vprašanj, še posebej v sta-

liških do zahodnoevropske gospodarske skupnosti.

Očitno je bilo, da sta težišče razprav dali francoska in italijanska partija in je zato oblikovanje stališč komunističnih partij do skupnega trga dobilo zelo vidno mesto v razpravah. Ob skupni oceni, da je monopolni kapitalizem zašel v krizo, ki nikakor ni kriza energije pač pa kriza sistema samega, ki je nesposoben reševati nakopičena protislovja, je konferenca sprejela tudi skupne sklepe o nujnosti globoke družbene preobrazbe kapitalistične Evrope, ki se je izrazila v geslu: Namesto Evrope monopolov, Evropo delavcev. Vendar so razne partije z različnih zornih kotov vrednotile in ocenjevale splošni položaj v kapitalističnem delu Evrope. Medtem ko je bila, na primer, poglobljena pozornost francoskih in italijanskih predstavnikov osredotočena na vprašanje demokratične preobrazbe zahodnoevropske gospodarske skupnosti. Ta preobrazba naj vsebuje odpravo monopolov in gospodarske ter politične nadvlade večnacionalnih družb, hkrati pa naj iztrga zahodno Evropo izpod gospodarske in politične podrejenosti ZDA, kar bo šele pripravilo pogoje za vzpostavitev nove zahodne Evrope, demokratične, miroljubne, napredne in neodvisne, ki ne bo niti protiameriška niti protisovjetska. Partije iz gospodarsko zaostalih držav pa so postavljale v ospredje predvsem tiste probleme, ki jih njihove dežele in njihov delavski razred najbolj občutijo. Grška, turška, in zlasti portugalska partija so poudarjale nevarnost, ki jo pomeni ne samo za njihove dežele, pač pa za vso Evropo, obstoj fašističnih režimov, ki

so v službi tujih monopolov. Predstavniki teh partij so prikazali skupni trg kot obliko, v kateri monopolizem razvitejših držav uresničuje ne samo navadno marveč tudi presežno izkoriščanje zaostalih kapitalističnih držav. Zahodnoevropske monopolistične sile so tudi največje podpornice portugalskega kolonializma v Afriki.

Delegacije Portugalske, Grčije, Turčije in delno tudi Italije in Španije so na konferenci zlasti poudarjale problem tuje delovne sile v industrijsko razvitih državah skupnega trga. Španski delegat je govoril o 12 milijonih tujih delavcev v zahodni Evropi kot o novi posebni vrsti narodnih manjšin. Ekonomska emigracija je na Portugalskem tako močna, da prerašča celo stopnjo naravnega priratske prebivalstva.

Skladna akcija

Na konferenci je bilo močno navzoče tudi vprašanje odnosa industrijsko razvitih držav do dežel v razvoju. Posledice naftne krize so bile po vsej verjetnosti vzrok, da so predstavniki komunističnega gibanja evropskih kapitalističnih držav to pot v vsej zaslužni meri ovrednotili problem dežel v razvoju in se postavil na njihovo stran, ko so podprli vse bistvene zahteve teh dežel po spremembi obstoječih gospodarskih odnosov na svetu, ki spravljajo dežele v razvoju v neenakopraven položaj.

Nedvomno pomeni bruseljska konferenca prvi organizirani poskus zahodnih partij, da usmeritev, ki so jo posa-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Iz skupne izjave KPI in KPF (maja 1973)

«Delavski razred in ljudske množice držav skupnega trga in kapitalistične Evrope v celoti se danes soočajo s skupnimi problemi, ki so se znova zaostriili.

Izkoriščanje velekapitala ustvarja za deset in deset milijonov moških in žensk neznosne življenjske in delovne razmere. Monopolistična usmeritev in gospodarsko združevanje v okviru skupnega trga, denarne krize, razvoj večnacionalnih družb in inflacije zelo slabo vplivajo na življenjsko raven in zaposlovanje delavcev.

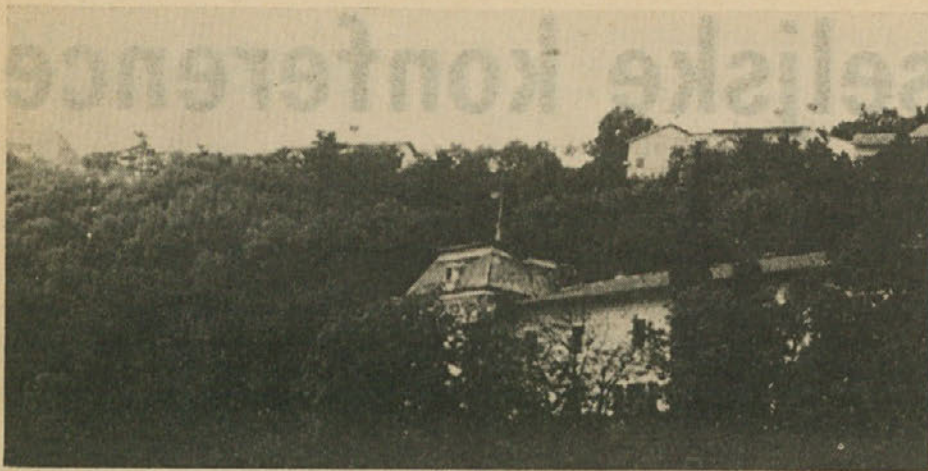
Avtoritarne težnje reakcije in vztrajnost fašističnih režimov ogrožajo demokracijo v Evropi. ZDA skušajo okrepiti svoje skrbništvo,

ki še zdaj pritiska na gospodarstvo in na politiko evropskih držav.

Zato je treba poskrbeti za temeljito demokratično in družbeno spremembo, ki bo ustrezala zahtevam po svododi, napredku, pravici in varnosti milijonov in milijonov delavcev in mladine.

Treba se je upreti prizadevanjem ZDA, da bi podvrgle svojim interesom gospodarski razvoj in politično izbiro zahodnoevropskih držav, demokratizirati je treba Evropsko gospodarsko skupnost

Treba je dejansko stopiti na pot skupne varnosti, skrčenja oborožitve, preseganja in odpravljanja politično-vojaških blokov in graditve Evrope miru in prijateljstva...»

V devinsko-nabrežinski občini so nadaljujejo gradbene špekulacije. Ali jih bo občinska uprava preprečila? Ali bo nastopila proti finančnim mogotcem?

Ustanovni kongres sekcije KPI v Nabrežini

Dne 1. marca t.l. je bil v Nabrežini ustanovni kongres občinske sekcije KPI. Namen tega kongresa je bil predvsem, da potrdi združitev dosedanjih štirih sekcij (Nabrežina, Devin, Sesljan in Sempolaj) v eno samo sekcijo, ki bo obsegala celotno področje devinsko-nabrežinske občine.

Že dolgo je bila občutena potreba po skupni organizacijski strukturi, ki bo omogočila bolj praktično obravnavanje vprašanj ter vodenje politične bitke na občinski ravni.

Ustanovni kongres je povsem uspel. Udeležili so se ga številni člani in simpatizerji. Med prisotnimi je bilo mnogo mladincev. O političnem položaju in o organizacijskih vprašanjih sta poročala tovariša prof. Depangher in poslanec Škerk. V razpravo so posegli tovariši: Marokvic, Ado Slavec in drugi. V imenu Zveze komunistične mladine je prisotne pozdravil tajnik tržaške mladinske federacije tov. Sergij Slavec, zaključke pa je povzel član tajništva tržaške federacije KPI tov. Tonel. Ustanovnemu kongresu sekcije je predsedovala tov. Zorka Legiševa.

Med najvežnje sklepe, ki jih je sprejel kongres spadajo: takojšnja mobilizacija tovarišev za organizacijsko in številčno učvrstitev partije, za okrepitev akcij, ki jih partija vodi

tako na političnem kot na drugih področjih, med katere spadajo tudi akcije za rešitev številnih in perečih občinskih vprašanj in za dejansko demokratizacijo občinske uprave.

Prodoren uspeh komedije «Božič pri Cupiellovih»

Pretekli petek so v Stalnem slovenskem gledališču v Trstu krstili prvič v slovenščini komedijo znanega italijanskega dramatika in igralca Eduarda De Filippa «Božič pri Cupiellovih». To je že tretja premiera rednega

**STALNO SLOVENSKO
GLEDALIŠČE V TRSTU**

Kulturni dom

EDUARDO DE FILIPPO

BOŽIČ PRI CUPIELLOVIH

Režija JOŽE BABIČ

V soboto, 9. t.m. ob 20. uri - Izven
abonmaja

○

Karl Avgust Görner
PEPELKA

Pravljica v štirih dejanjih
V torek, 18. t.m. ob 15.30

abonmajskega načrta našega poklicnega gledališča, hkrati pa peta po vrsti, če upoštevamo predstavo Ljudskega odra in otroško predstavo.

Predstava je pri premierski publiko doživela naravno prodoren uspeh zaradi česar je pričakovati, da se bo tak uspeh ponovil še na vseh naslednjih ponovitvah, ki se bodo vrstile čez ves marec in še dlje.

Bruseljska konferenca

(Nadaljevanje s 7. strani)

mezne partije sprejele ali že začele uresničevati — primer je francoska in italska partija — prenesejo iz ozkih nacionalnih v vseevropske okvire. Prav v tem pa je bistveni pomen konference v Bruslju. Cilj, ki so si ga partije to pot skupno postavile in ga teritorialno razširile na vso zahodno Evropo je, doseči s skupno in skladno akcijo — to naj bo viden izraz uresničenosti na višji ravni — globljo družbeno preobrazbo v okviru celotne zahodne Evrope, kjer naj bi oblast monopolov in večnacionalnih družb zamenjala oblast najširših ljudskih močic. Z demokratizacijo zahodne Evrope z odpravo moči monopolov in uvajanjem delovnih množic v odločanje o politiki držav, bi utirali pota k socialistični preobrazbi kapitalistične Evrope. Konferenca se je izrekla za povsem samostojno politiko vsake partije, ki bo ustrezala koristim ljudstva posamezne dežele, in za popolno enakopravnost vseh partij v vseevropskem okviru. Izrekla se je prav tako za lastno samosvojo pot v socialistični preobrazbi

Komunistične partije so bile enotne glede potrebe po zaveznikih v boju za gospodarsko in družbeno preobrazbo zahodne Evrope. Celo več, bruseljska konferenca je razglasila kot trajno politiko komunističnih partij politiko najtesnejšega sodelovanja z vsemi drugimi naprednimi silami in delavskimi strankami, predvsem s socialisti in socialnimi demokrati. V Bruslju so voditelji komunističnega gibanja kapitalistične Evrope ponudili roko sodelovanja tudi drugim naprednim in miroljubnim silam. Konferenca je označila sodelovanje komunistov z najširšimi plastmi in družbenimi sloji na temelju enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja kot bistveni pogoj za uresničenje ciljev, ki so si jih partije postavile v sedanjem času, ko gospodarska kriza pretresa stavbo zahodnoevropskega državnega monopolističnega sistema in s tem nastajajo za delavsko gibanje ugodni pogoji političnega boja za doseg po-
stavljenih ciljev.

«Komunist», 25.2.1974.

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino

Direktor Marija Bernetič

Odgovorni urednik

Anton Mirko Kapelj

Uredništvo in uprava:

Trst - Ulica Capitolina, 3

telef. 764-872, 744-047, 744-047

Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2

telef. 24-36

Letna naročnina 1.500 lir.

Poštni tekoči račun 11/7000

Tisk: Tiskarna Riva, Trst,

Ulica Torrebianca 12

**PRISPEVKI ZA TISKOVNI
SKLAD «DELA»**

Avgust Colja, Sesljan, 2.000 lir,
Josip Kocjančič, Prebeneg 1.000 lir,
Niko Skamperle, Trst, 500 lir.

Iskrena hvala.

V sklad za pomoč političnim pre-
ganjancem v Čilu je skupina petih
mladih komunistov prispevala 5.000
lir.